

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 5. De personis quoad missionem inter se comparatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

sanctis Patribus magis expressa, tametsi alias non negauerint, multoq; minus quoddam secundum proprietates sint alia in aliis. Neque repugnat vnam personam diuinam esse ad aliam formaliter per suam proprietatem relatiuam: & esse in alia localiter per eandem: quatenus id ad quod relatio est, existit intimè in eodem spatio in quo est relatio.

24. Duo autem in personis diuinis distinguenda sunt. Vnum quoddam sint vna natura. Alterum quoddam sint personae distinctae. Ex quibus non dicitur vna persona esse in alia, prout solum est vnum & idem cum illa: sed dicitur vna esse in alia, vt distincta in distincta. Ideoque Scriptura tribuit illam inexistentiam personis ipsis secundum se, vt distinctis in inuicem, Ego in Patre, & pater in me est. Ioan. 14.

Personae diuinae sunt aliae in aliis per essentiam, praesentiam, & per potentiam.

Adde cum D. Thom. qu. 42. art. 5. & Suarez lib. 4. cap. vltim. num. 5. Personas diuinas esse alias in aliis per praesentiam, per potentiam, & per essentiam, aliqua ratione proportionaliter, vt Deus dicitur esse in rebus omnibus per praesentiam, potentiam, & essentiam. Per praesentiam quidem qualibet est in alia, quatenus illam cognoscit necessario, neque potest vel à se, vel à nobis perfecte cognosci sine alia correlatiua. Per potentiam verò Pater est in Filio, & Pater & Filius in Spiritu sancto, quatenus Pater est principium aequale Filij, & Pater ac Filius sunt principium Spiritus sancti. Per essentiam denique, sive substantiam & entitatem, modo superius explicato, quatenus scilicet omnes substantialiter intimè sibi sunt localiter praesentes.

35. Adde praeterea, quod rectè notat Ruis disp. 30. sect. 6. circuminfectionem personarum inuicem immanentium, complere in vnaquaque persona plenitudinem perfectionis, iuxta illud Coloss. 2. vers. 9. in ipso Christo, in habet ad omnis plenitudinem diuinitatis corporaliter. Quem locum ponderans Hilari. lib. 9. de Trinit. fere initio, & conferens cum illis Christi verbis Ioan. 14. Ego in Patre, & Pater in me est: sic ait: Apostolo corporaliter inhabitantis Diuinitatis plenitudinem in Christo docente, ab his est omnia impia temeritate assertio. Cum naturale unitatem in corpore habet Diuinitas, si habitatio corporalis efficeret, vt id quod non solus Filius, sed quod in eo manet Pater, &c. Quibus verbis significat requiri Patrem in Filio manere, ad hoc vt in Christo corporaliter inhabitet omnis plenitudo diuinitatis. Et clarius Athan. li. 5. de vaita Deitate Trinitatis prope finem, vbi personarum circuminfectionem vocat indiscretam plenitudinem diuinae Trinitatis: vel plenitudinem substantiae indiuitae Trinitatis. Et orat. 1. contra Ariam longe à fine, Verbum appellat plenitudinem diuinitatis Patris. Par autem est ratio, vt Spiritus sanctus sit plenitudo diuinitatis Patris & Filij. Similiter Cyril. Alex. lib. 1. Thef. cap. 6. ante medium, Filium nominat plenitudinem Deitatis Patris. Et An-

Circuminfectio compleret plenitudinem cuiusque personae diuinarum.

selm. in Monologio cap. 57. colligit aequalitatem personarum diuinarum ex eo quod totus Pater est in Filio, & communi Spiritu: & Filius in Patre, & eodem Spiritu: & idem Spiritus in Patre & Filio. Et nimirum ex illa immanentia vitali vnus in alio, absolute necessaria & inseparabili, vnus personae perfectione redundat in aliam. Perfectio, inquam, non modò essentialis, quae in tribus eadem est: sed & propria, quae quicquid est alterius personae est, ad quam refertur, cuique intimè inest inseparabiliter: ita vt absoluta necessitate propter illam sit, ac sine illa omnino esse non possit. Quo sensu Gregor. Nazian. orat. 49. multò ante finem, sic ait: Totum Patri adscribimus quod est Filij: & totum Filio, quod Patris est. Nihil enim non videbitur Patris, quod indicabitur Filij. Nihil non Filij, quod indicabitur Patris. Ob eandemque causam dicunt aliqui Patrem, vnam esse perfectionem omnium personarum Diuinae Trinitatis: & tantum esse vnam, quantum tres simul: nec plus aliquid duas, quam vnam: vt loquitur S. Augustin. lib. 6. de Trinit. cap. 10. in fine: sumendo scilicet personam quamlibet cum immanentia & pertinentia relatiua aliarum: ratione cuius, quicquid est vna, est alterius: & quicquid est trinum, est cuiuslibet. Vnde subiungit Augustin. ibidem: Ita & singula sunt in singulis, omnia in singulis, & singula in omnibus, & vnum omnia. Et tract. 29. in Ioan. loquens de Filio, seu Verbo diuino: Quid, inquit, non tantum vnusquam tu, si alicuius es quod es?

SECTIO V.

De personis quoad missionem inter se comparatis.

26. Quid personae diuinae aliae mittantur ab aliis docet aperte Scriptura Ioan. 5. Datur enim qui misit illum. Et cap. 8. Ego, & qui misit me Pater. Et ad Galat. 4. Postquam venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum. Quae & similia de Filio non tantum de homine, sed etiam vt Verbo secundum se & extra idioma communicationem intelligenda sunt. Iuxta illud D. Augusti. lib. 4. de Trinit. cap. 20. initio, Non tantum dicitur missus Filius, quia Verbum caro factum est: sed etiam Verbum est missum, vt caro ferret. Item de Spiritu S. Ioan. 14. Cum uerit Paracletus ille, quem ego mittam vobis, spiritum veritatis, qui à Patre procedit. Idem communiter tradunt sancti Patres. Quorum si aliqui negauerunt interdum mitti personas diuinas: intelligendi sunt de missione cum imperfectionibus, quae in missionibus creatis reperiuntur: non autem de missione absolute sumpta, & ab his imperfectionibus libera. Vt autem declaratur, quid & quotuplex sit diuina missio.

27.
Missio
quid sit?

Nota primò, Missionem in humanis esse motionem quandam vel impulsionem alicuius ab aliquo, ad aliquem finem & terminum. Sic enim dicitur mitti nuncius, & sagitta, aliaque similia. Differuntque inter se *mitti*, & *venire*, aut *ire*. Quia *mitti*, significat motum procedentem à principio quodam extrinseco, agente in rebus insensibilibus per impulsionem realem, ut cum mittitur lapis vel sagitta: in rebus verò rationabilibus, per imperium, vel consilium: ut cum mittitur nuncius. In personis autem divinis non potest esse motio, neque impulsio localis, aut imperium: sed eorum loco est processio vnius personæ ab alia, à qua, cum origine, habet intelligentiam, & voluntatem, & virtutem, per quam operatur. Ultra quam processionem, missio personæ divinæ significat quandam effectum novum, & aliquem novum existendi modum, qui propriè aut appropriatiè convenit personæ procedenti, ratione eius quod habet à suo principio.

28.
Tria importat in divinis.

Ita ut missio in divinis tria importet. Primò, processionem, ratione cuius persona produciens habet quandam auctoritatem in personam procedentem, quam auctoritatem importat missio. Significat enim verbum mittendi, auctoritatem quandam mittentis in missum. Unde neque sacerdos in sacramento administrando mittit Spiritum sanctum: neque qui Deum rogat & gratiam eius impetrat: defectu talis auctoritatis: ut rectè notat Suar. lib. 12. cap. 3. num. 3. & 4.

Secundò, importat communicationem illius actus voluntatis, seu determinationis liberæ, quæ effectus aliquis temporalis decretus est. Quam determinationem persona procedens à producente accipit in radice, vi suæ processionis. Differt autem hæc communicatio à processione: quia ista est non necessaria: illa, in radice contingens & libera: ac si Deus nihil ad extra exequi decrevisset; esset processio personæ, absque communicatione talis determinationis, quippe quæ nulla foret. Hæc autem communicatio & processio in divinis, est loco imperij, vel impulsus & motionis localis, in creatis.

29.

Tertiò, importat executionem alicuius effectus temporalis, ratione cuius persona mitti dicitur, & adesse alicubi nouo modo, non tantum per effectum illum, sed etiam per se & secundum se; quatenus ille effectus talis est, ut quodam necessitate, physica vel moralis, exigat & adiunctam habeat substantialem præsentiam personæ divinæ. Ut v.g. unio hypostatica, secundum quam Verbum diuinum peculiariter missum fuit, & datum naturæ humanæ Christi Domini, physica necessitate exigit præsentiam substantialem eiusdem Verbi. Ad eò ut si per impossibile Verbum non esset ubique: esset tamen ubi Christi humanitas est, vi illius unionis hypostaticæ. Sic etiam gratia habitualis & caritas exigit moraliter Dei præsentiam: qua

renus per charitatem perfectissima, quadam amicitia inter Deum & hominem efficitur: amicitia verò per se expetit moralitatem unio-nem inter amicos, non tantum per affectuum conformitatem, sed etiam per inseparabilem præsentiam & conjunctionem, quoad fieri potest. Quare si per impossibile Deus alioqui non esset ubique: esset tamen in anima sanctificata. Ac si cum Durando missionis nomen extenderemus ad effectus etiam naturales, & ad naturæ donata, exod. 12. Thom. & alij communiter negant) adhuc tamen esset ratio necessitatis præsentia divina, ubi perfectissimum operandi modum, quo Deus operatur per instantiam substantialem, & conjunctionem intimam, veluti plenius possidendo & dominando magis in affectum. Idque in aliquibus effectis gratiæ deicendum est. Quamquam illorum est ratio peculiaris, quatenus omnia specialiter ordinantur ad gratiam & charitatem, atque amicitiam illam perfectissimam, ratione cuius Deus specialiter in iustis inhabitat. Omnia, inquam, etiam illa quæ vocantur gratis dato: dantur enim ut ipsi accipienti, sicut & aliis, possint aliquo modo ad salutem.

Inde sequitur primò, ex personis divinis solas illas quæ producuntur mitti posse, Filium scilicet, & Spiritum sanctum. Quibus etiam solis in Scripturis missio passiva tribuitur. Pater autem dicitur quidem venire Ioan. 15. sed non mitti. Sequitur secunde personas productas miri tantum posse à personis à quibus procedunt, nempe Filium à Patre, & Spiritum sanctum à Patre & Filio: non autem Filium à Spiritu sancto, aut à seipso. Quod si aliquando D. August. ait Filium mitti à Spiritu sancto, intelligendus est de Filio in quantum homine. Cum autem dicit Spiritum sanctum mittere seipsum; improprie sumit *mittere*, pro *donare*. Mittere autem propriè plus dicit, quàm *donare*, aut etiam quàm *venire*. Unde licet in omni missione sit *venitio*, & qui mittitur veniat: non tamen omnis qui venit mittitur: neque omnis *venitio* est *missio*.

Dices, quæ sunt commemorata non sufficere ad veram & propriam rationem missionis. Nam in humanis, si unus homo alium mitteret, non satis est quod illi det virtutem eundem: sed necesse est imprimere illi aliquo modo voluntatem eundem, sive impellere ipsum ut eat; alioqui quocumque esset Filius inter homines, mitteretur à Patre. At persona diuina non dat productæ voluntatem liberam eundem: sed hæc illam habet æque primò: ergo, &c.

Respondeo cum Suar. lib. 12. cap. 2. nu. 7. Personam productam habere à producente liberam illam voluntatem, triplici de causa. Primò, quia habet illam eandem entitatem quæ, sine addito reali distincto, est libera determinatò per habitudinem liberam ad obiectum. Secundò, quia accipit voluntatem cum tali concordia, ut quicquid volitura est persona produciens, volitura sit producta.

30.
Quæ personæ mitti possint, & à quibus?

Vnde si t libera determinatio possit aliquo modo tribui prius producenti, sicut spiratio tribuitur prius Patri, est formaliter a què primò est in Filio. Tertio, voluntas illa libera, est secundum inclinationem bonitatis diuinæ, quam persona producat communiter prodest, & secundum consilium suæ sapientiæ. Quod satis est. Nam inter homines, quando vnus mittit alium: non imprimit illi immediatè & formaliter voluntatem eundem: sed satis est quòd tribuat morale impulsum per imperium, vel consilium.

32. Nota secundò, Tria supra commemorata includi in conceptu totali missionis perfectæ. Licet enim aliquo sensu sola processio missio dici possit: sicut arbor dicitur flores aut fructus mittere, vel emittere, id est, producere: vt notat D. Thom. quæst. 43. art. 1. in corp. Itemque missio vocari possit æterna illa communicatio libera voluntatis & determinationis de effectu temporaneo, quæ est veluti prima motio & impulsio: nam & lapis, tum etiam dicitur mitti, cum primum impellitur: & nuncius, cum accipit imperium eundi: Integra tamen & perfecta missio executionem ipsam includit, & per illam perficitur. Atque ita sumitur à D. Thom. quæst. 2. & ab aliis communiter, quòd idem missionem diuinam sunt esse temporalem, ratione illius executionis quæ re ipsa temporaliter fit: licet ab æterno fieri potuerit, idque conceptui missionis non repugnet. Illa tamen missio diuersa esset rationis eatenus ab ea quæ de facto est, de qua dumtaxat loquimur in præsentia. Neque in eo casu persona missa esset nouo modo, sed potius alio modo, & alio titulo, in eo ad quem mitti diceretur.

33. Nota tertio, Cum missio importet executionem alicuius effectus: posse hunc effectum esse visibilem aut inuisibilem, id est, sensibilem vel insensibilem. Prioris exemplum est, quando Filius Dei visibiliter apparuit in carne: & Spiritus sanctus in specie columbæ, aut in linguis igneis. Exemplum posterioris est, quando per gratiam, & dona spiritualia, incipit Deus esse in mentibus hominũ. Item reiectis licet effectis naturalibus, & nature donis, quibus iuxta D. Thom.

qu. 43. art. 3. & alios communiter, non conuenit ratio missionis, neque illis in Scriptura tribuitur, sed tantum effectibus superantibus naturæ ordinem, & pertinentibus ad ordinem gratiæ, ratione quorum dicitur persona diuina nouo peculiari modo, aut alio titulo, esse in creaturis, in quibus ante propter dona naturæ inerant, per essentiam, præsentiam, & potentiam: Adhuc tamen gratiæ dona multiplicia sunt. Quædam sunt ipsa gratia habitualis, & alia virtutes infusæ, aut dona habitualia. Quædam sunt gratiæ actuales, vt auxilia supernaturalia: siue præuenientia, vt illuminationes intellectus, & motiones voluntatis: siue concomitantia, vt concursus ad actus supernaturales exercendos: siue subsequencia, vt auxilia data ad perseuerandum, intuitu bonorum operum præcedentium. Quæ tamen omnia ad gratiam sanctificantem ordinantur, ac tandem ad gloriam. Vterius missio est necessariò alicuius ab aliquo, vel Filij à Patre, vel Spiritus sancti ab utroque, vel etiam Filij simul & Spiritus sancti à Patre: Potest enim uterque simul mitti, & cum illis Pater etiam, non mitti, sed venire: vt in iustificatione & glorificatione fit.

Hinc existunt variæ missionum differentia, tam ex parte obiecti, quam ex parte modi, aut personarum mittentium aut missarum: de quibus videri potest Suar. lib. 12. cap. 4. & sequentibus. Cum quo denique ad uero missionem tribui aliquando peculiariter Filio, vel Spiritui sancto: quia vel speciali modo se habet: vt Filius in Incarnatione, Vel peculiariter repræsentatur: vt Spiritus sanctus in visione columbæ. Vel quia id quod datur, peculiariter ei conuenit: vt charitas & amor Spiritui sancto, sapientia Filio. Ac si dantur, vt sæpissime fit, utraque dona simul, sed cum excessu alterius: tunc etiam dicitur specialiter, quasi per antonomasiam, mitti persona illa, cui tale donum appropriatiue conuenit: Filius v. g. quando maioræ dantur sapientiæ dona: Spiritus verò sanctus, quando amoris dona præminent. Alioqui verò non est cur vni potius tribuatur hæc missio, quam alteri, ratione doni. Et eatenus de Deo vt no, & Trino, ad maiorem ipsius gloriam dictam sit.

Sanctæ sit Triadæ laus pia iugiter.
Cuius perpetuo numine machina
Triplex hæc regitur: cuius in omnia
Regnat gloria sæcula.
Amen.

TRACTATUS